

Kodály és Székesfehérvár

2017. március 6-án Székesfehérváron, a Vörösmarty Színházban kiállítással és a város kórusainak hangversenyével emlékeztek Kodály Zoltánra.

A Kodály Zoltán és Székesfehérvár kapcsolatát bemutató kiállítást *Brájer Éva* alpolgármester asszony nyitotta meg. Ünnepi beszédet „A zenei nevelésért” Alapítvány kuratóriumának elnöke *Hartyányi Judit* mondott.

Kodály Zoltán a világhírű zeneszerző, népzene kutató, zenepedagógus születésének 135. és halálának 50. évfordulójára emlékezik ma az ország, és mondhatom, hogy a világ elismerése és figyelme is Kodály Zoltán felé fordul, mivel a közelmúltban az UNESCO felvette a Kodály módszert a szellemi kulturális örökség megőrzését szolgáló legjobb gyakorlatok listájára, valamint nemzetközi megemlékezésre ajánlja a nagy magyar zeneszerző életművét. Ez igen megtisztelő, és így bizhatunk abban, hogy ez a nemzetközi elismerés elősegíti hazánkban is Kodály felbecsülhetetlen értékű ajándékának feléledését.

Emlékezünk, ünnepelünk és köszönetet mondunk itt és most is, kiállítva és megmutatva kedves emlékeinket.

Köszönet a zeneszerzőnek – aki a zenetörténet egyik legnagyobb, a 20. századi zene legkiemelkedőbb kórus-szerzője – gazdag életművéért, amelynek darabjai a mai napig életünk megbecsült részét képezik. A népzene kutatónak a világviszonylatban leggazdagabb népzenei anyag gyűjtéséért – majd a néptől gyűjtött dalokat nemes foglaltban visszaadta nemzetének – amelyből szintén gazdagon részesülhettünk, és a nevelőnek zenepedagógiai elveiért, amelyeknek köszönhetően éneklő, boldog közösségben éltük gyermekkorunkat.

Néhány napja emlékezett meg a magyarság Arany János, a tudós költő születésének 200. évfordulójáról. Engedjék meg, hogy egy rövid kitérőt tegyek művészetük alakulásának közös vonása kapcsán. *Arany János* a magyar szókinccs végtelen lehetőségét érzékenyen használta, zseniális adottságainak birtokában költészetét egyetemes érvényre emelte. Kodály Zoltán a galántai mezítlásos pajtásokkal együtt énekelte népdalkincs forrásából merítve tette egyetemes értékűvé a magyar zenét.

Egy amerikai professzor, *dr. Alexander Ringer* mondta Kodályról: *Vir Justus in musica*. Igaz ember a zenében. Igaz az, aki a boldogságot a közösség számára létrehozza és megőrzi. Ringer professzor felismerte és nagyra értékelte Kodály munkásságának, filozófiájának igazságát.

Amerikai ösztöndíjasokat támogatott, csoportokat hozott a Zeneakadémiára, és Székesfehérvárra is a sikeres iskola énekóráinak látogatására.

Visszatekintve a mögöttünk levő évtizedekre, életünkre, hálával mondhatjuk, hogy egy igaz ember példája nevelt bennünket hazaszere-tetre, kultúránk megbecsülésére, megtartására, tovább éltetésére. Az ő életművét ünnepeljük most.

A kiállított képek, dokumentumok megtekintésére várva, előjáróban hadd szóljak néhány fontos évről/eseményről, amelyek utalnak a zene-szerzőnek a városhoz valamint a megyéhez fűződő kapcsolatára. A sok érdekes kiállított tárgy, levél, kép nagy részét a *Mihályi* család és a *Kneifel* család bocsátotta rendelkezésre. Köszönet ezekért az eddig nem látott kincsekért. Jóllehet, ezek a hírek nem mind szólnak Kodály Zoltán személyes jelenlétéről, de arról igen, hogy művészete, annak híre 1920 körül eljutott Székesfehérvár érdeklődő, zenekedvelő lakóihoz. Ez Tóth Aladár érdeme, aki a XX. század egyik legnagyobb zenekritikusa volt. Mint Székesfehérvár szülötte, az új magyar zene elismertetéséért szülővárosá-ban is fáradozott.

1922-ben két Fejér megyei faluban, Mány és Csabdi községben három alkalommal járt, és népdalokat gyűjtött Kodály Zoltán. Itt említem meg Volly István felsővárosi gyűjtését a Fehérvári bölcsőcske néven ma is élő népszokást.

1929. Csákvár – Hány János. A szövegíró Paulini Béla szűkebb pátri-ájának, Csákvár községnek műkedvelő földműves színjászói, június 16-án megelevenítették Hány János kalandjait: a történetet, a beleszótt népdalokkal, egyszólamban. Előadásukat megtekintette a Kodály házaspár és Hevesi Sándor, a Nemzeti Színház igazgatója is. (Bónis F.)

1938-ban Szent István-napi dalosünnepre komponálta az Ének Szent István királyhoz című művet hat változatban.

1939-ben Kodály ünnep Székesfehérvártól című beszámolójában a következőket írta Tóth Aladár: „...A Székesfehérvári Zenekedvelők Egyesülete, mely dr. Serényi Antal lelkes, széles látókörű vezetésével (...) a Vörösmarty Színházban valósággal megkoronázta az idei szezont egy nagyszabású Kodály- hangversennyel, melyen válogatott közönség – élén a város kiváló polgármesterével, Csitáry G. Emillel – lelkesen ünnepelte a nagy zeneszerzőt. Kodály Zoltán ezúttal jelent meg először személyesen a város falai között.”

Az esten *Serényi Emma*, a városban működő fiatal karnagy két kóru-sa – a Városi Dalegyesület vegyeskara és a városi Leánygimnázium kóru-sa – is nagy sikert aratott a Székely keserves, a Liszt Ferenchez és az Akik mindig elkésnek, valamint a Lengyel László című művekkel.

A már világhírű zeneszerző művei magas színvonalú tolmácsolásban szólaltak meg az 1939-ben alakult Székesfehérvári Kamarakórus előadá-sában, amelynek vezénylő karnagya *dr. Szemere Gyula* és *dr. Somfai László* író, a világhírű zenetörténész édesapja volt, az énekesek között

pedig megtaláljuk *Mihályi Gyulánét* és *Pakodi Ferencnét*, a 16 év múlva induló zenei általános iskola első tanítóit. Az együttes kiemelkedő szerepet töltött be Székesfehérvár kulturális életében Kodály műveinek előadásával.

Az 1940-es évekből érdemes megemlíteni néhány hangversenyt, amelyeknek műsora ránk maradt: 1946-ban a Székesfehérvári Művészeti Héten a Ciszterci Gimnáziumban, 1948. márciusában a Vörösmarty Társaság rendezésében irodalmi esten szerepelt a Kamarakórus Kodály művek előadásával. (Norvég leányok, Öregek, Mátrai képek)

1948. májusában az Éneklő Fehérvár elnevezésű, Székesfehérvár énekkarainak jubileumi hangversenyén általános iskolai, gimnáziumi és tanítóképzős kórusok mellett a MÁV férfikar, a Székesegyház Szt. Cecília Kórusa és a Kamarakórus is Kodály műveket adott elő.

1955. a következő korszakos dátum Az első új típusú iskolák, amelyek Kodály pedagógiai elveit a legintenzívebben valósították meg, az ének-zenei általános iskolák voltak. Ezekben az iskolákban a gyerekek napon-ta részesültek olyan szisztematikus zenei nevelésben, amelynek éneklés az alapja.

A mi iskolánkat 1955-ben alapította *Mihályi Gyuláné Potyondy Eszter* nagy tehetségű énektanár-karnagy, aki kiváló kollégákkal *Kneifel Ferenc* és *Pakodi Ferenc* nével kezdte munkáját. Kodály Zoltán kitüntetett figyelemmel kísérte az iskolában folyó magas szintű zenei képzést, látogatta az iskola énekóráit, részt vett énektanárok országos szakmai rendezvényén, amelynek iskolánk adott otthont. Eljött az első 8. osztály ballagására, majd az azt követő hangversenyre a Vörösmarty Színházba, ahol az iskola apraja-nagyja bemutatta tudását énekkarban, hangszereken, néptáncban.

A Mester az iskola emlékkönyvébe írta elismerő szavait: „Kezdetik a székesfehérvári énekes iskola krónikája. 1963. jún. 15-én volt az első 8. osztály záróünnep. Nagyot kívánunk, ha azt kívánjuk: ennél kevésbé szép és sikeres ne legyen itt soha. „

Kodály Zoltán életében utoljára 1965-ben, az iskola 10. évfordulóját ünneplő hangversenyen jelent meg Székesfehérváron. Az előző évtized találkozásai izgalommal töltötték el bennünket. Felejthetetlen emlékként őrizzük azt a boldog érzést, amikor műveinek bemutatásával köszönthettük a Mestert. A világhírű zeneszerző városunkhoz fűződő kapcsolatát bemutató dokumentumok itt elfogynak...

Az örökség további éltetői a város iskolái és énekkarai. Bár az ének-zenei iskolák énekóráinak száma az évek folyamán megfogyatkozott, ahogy az iskolák száma is, országosan. Az elődök munkáját elhivatott tanárok folytatják, akár speciális tanterv nélkül is. De a Kodály Zoltán nevet viselő Ének-zenei Általános Iskola, Gimnázium és AMI a letehetően a Kodály módszer élő gyakorlatának. Kiemelkedő szerepet vállal a város kulturális életében, éneklő, zenélő, táncoló gyerekek soka-

ságát nevelve. Sikereik a város, sőt az ország határát is átlélik. Az iskola kórusaira épülő, általuk alapított Alba Regia Nemzetközi Gyermekkórus fesztivál és az idén szintén nemzetközivé lett Fehérvári Ének Ifjúsági Kórusfesztivál immár 28 éve hívja az ifjúsági kórusokat a zenélés adta közös öröm átélésére.

Tudják ők, és tudjuk mindnyájan akik itt vagyunk, hogy meg kell őrizni a múltban elért eredményeket, amelyek fundamentumára biztosan épülhet a jövő éneklő nemzedéke.

Hartyányi Judit

Kodály emlékhangverseny Debrecenben

A Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karának Szolfézs-Zeneelmélet, Karvezetés Tanszéke ünnepi hangversenyen emlékezett meg Kodály Zoltán születésének 135. és halálának 50. évfordulójáról. A 2017. március 31-én megrendezett nagyszabású hangversenyen a város hat rangos kórusa tisztelgett a kettős évforduló előtt: a *Lautitia Gyermekkar*, a *Bárdos Lajos Leánykar*, az *Ady Endre Gimnázium Leánykara*, a *Modus Novus Énekegyüttes*, a *Kölcsey Kórus* és a *Canticum Novum Kamarakórus* ünnepi műsorát hallhatta a nagyszámú közönség a Liszt-teremben.

A megemlékezésre nem véletlenül e tavaszi napon került sor. A Debreceni Egyetem Szolfézs-Zeneelmélet, Karvezetés Tanszéke több, mint 30 éve hagyományosan március tájékán várta vendégeit a Bárdos Szimpóziumra, melynek kiemelkedő eseményei voltak a kórushangversenyek. Ez az országos szakmai fórum ugyanakkor fontos szerepet töltött be úgy is, mint szolfézs, zeneelmélet és karvezetés találkozójá, melyhez az évek során 30 órás akkreditált továbbképzés is csatlakozott. Az eddig évente megrendezésre kerülő eseményen rangos zenepedagógiai és zenetudományi előadások, bemutató tanítások, színvonalas hangversenyek és kerekasztal megbeszélések alkották a programot.

A *Bárdos Szimpózium* megálmodója a tanszék korábbi vezetője, *Szesztay Zsolt* Liszt- és Kodály díjas karnagy, főiskolai tanár, a Bárdos Lajos Leánykar alapító karnagya volt. Tanár Úr 2007-ben bekövetkezett halála után a Szimpózium továbbra is megrendezésre került *Dr. S. Szabó Márta* egyetemi docens, tanszékvezető lelkes szervezőmunkájának köszönhetően.

2009-ben *Szesztay Zsolt*né megalapította a *Szesztay Zsolt – Emlékdíjat*, melynek átadása azóta a Bárdos Szimpózium ünnepélyes eseményének számít. Immár kilenc éve a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karának egy karvezető diákja részesül az elismerésben, aki a Tanár Úr